

Bemærkninger ved Forestaaende.

(Meddeelt af Kongelig botanisk Gartner Hr. Solbøll,
Dannebrogsmænd).

Det er blandt kyndige Gartnere en længe bekiendt Sag, at den Mængde nye Frugt-Sorter, som Engellands, Frankriges og Tydsfflands gode Frugt-Hauger frembringe, ere opelskede af Frøe. Hofraad Diel har for henved 20 Aar siden, i sit høist interessante lidet Skrift "Ueber Obstorangerie in Scherben", bekiendtgjort sin Fremgangsmaade, hvorledes man hastig kan komme til Kundskab om, at et af Kierne opelsket Frugttræ fortiener at dyrkes. Blandt de Stammer, som af Frugtsteene eller Kierner opelskes, til derpaa i Planteskolen at indpode bekiendte Frugter, findes stedse adskillige, som ved Stamme, Vært og Blade give Haab om en ædel Frugt. Af saadanne Stammer tog Diel Nodeqviste, for dermed at forædle Stammer, som blev holdt i Potter, og ved denne Dyrknings-Maade har han opnaaet at see Frugter i 3die 4de Aar efter Forædlingen; da derimod det af Kierne opelskede Træ ikke førend i 12te til 15de Aar giver

Frugt. Da man i Engelland vil have bemærket, ikke allene den bekiendte Sag, at et Frugttræes Sygdomme, f. Ex. Kræft, forplantes paa et podet Træ, om endog Forædlings=Quistene med Flid ere valgte af udsøgte frodige Skud; men endog at bekiendte gode Sorter tabe sig og bære ikke saa gode Frugter som i ældre Tider, saa har man anvendt Flid paa at opelske nye Sorter af Steene eller Kierne for at erstatte de gamle forringede Sorter. Præsidenten for det Londonske Hagedyrknings=Selskab F. A. Knight har i en Række af Aar anvendt særdeles Flid paa at opelske nye Sorter paa den Maade, at han ved kunstig Befrugtning har foreenet saadanne Sorter, hvis Egenskaber lovede den attraaede Frugt. Lige før den Ende aabnede han Blomsten førend den udfoldede sig, (da Befrugtningen undertiden tidligere har Sted) afklippede alle Støvtraade eller Handelene, og naar da Støvveiene ved Blomstens Aabning var moden til Befrugtning, foretog han den med Støv af den anden dertil bestemte Sort, hvorved endnu den Forsigtighed blev anvendt, at den befrugtede Blomst ved Flor=Bedækning blev beskyttet for Befrugtning ved Insecter eller af Træets andre Blomster. Ved denne Fremgangsmaade er det lykkedes Knight, at opelske flere gode Sorter, hvoriblandt et Uble, som i Godhed ikke viger for det bekiendte Uble: Guld=Pepping, Pipin d'or, (hvilket Træ i Engelland er blandt dem, som have

tabt sig), men har endog det Fortrin, at det mødes tidligere a). Med Færskens Træet har Hr. Knight gjort det Forsøg, at han ved kunstig Varme har bragt en af Steen opelsket Plante til, i 18de Maaned efter Fremspiringen at vise Blomster b). I et engelsk Blad blev for nogle Aar siden bekendtgjort, at man paa Kierner af et Æble kunde finde, hvilke af dem man kunde gjøre sig Haab om vilde give en ædel Frugt. Man vil ved at udtage Kiernerne af et Æble finde, at en eller to Kierner ere trinde eller runde, og de øvrige flade, halvrunde eller skarpkantede. Kun de første skulle give ædle Frugter, de øvrige ikke. Der teutsche Obstgärtner omtaler paa et Sted, hvor stor Indflydelse Stammen har paa det der paa forædlede Træes Frugt, der er saa betydelig, at den kan bevirke Forskiel paa Størrelse, Farve og Smag; derfor tager den duelige Gartner altid Hensyn derpaa, at han i Plante-skolen gjør Valg af Stammer til stærkt vorende, og til dem, som ere fiine af Vært. Været kunne forædles paa Quædestammer, hvilket giver særdeles frugtbare Træer til lavstammende og til Espalier-Træer, men da Været træets Vært er langt stærkere end Quædens, saa at det ædle Skud i andet Aar ofte bliver dødt, saa tykt som Stammen, saa afhjælpes denne

a) Transactions of the Horticultural Society of London Vol. I.

b) l. c. Vol. H.

Feil derved, at det unge Træ ved Forplantningen sættes saa dybt, at Stammen kommer aldeles under Jorden; denne skyder da Rødder lige op til Forædlingsstedet, og denne Ufuldkommenhed er derved afhiulpet. Stammer af Skovæbler, som man bør vælge paa saadanne Steder, hvor de ikke af anden Underkov ere qualte i Værten, og derved forknyttede, vil man finde at være tilstrækkelig forsynede med Rødder. Disse kunne med Nytte anvendes til derpaa at indpode æble Sorter. Planteur H. H. Ratjen paa Giersløv i Stevns Herred, som er lært Gartner, har med Held benyttet flige vildvoksende Skovæble-Stammer, og derpaa opelsket fortrinlige frugtbare Træer af de bedste Æblesorter, saasom den Hvide Vinter Calville, Calville blanche d'hiver, og Guld Peping Piping d'or, hvis Frugter vare af fortrinlig Størrelse og Godhed.
